

Отако је покојна Верица Бараћ 2011. године објавила извештај о стању у медијима, проблеми штампе у Србији више се не могу прећутати. Утицај политичке елите на уређивачку политику, куповина публициитета политичара и страна новцем пореских обвезника, као и сумњиво власништво престали су да буду предмет претпоставки и послати документоване чињенице.

Од пре неколико дана пред нама је нови извештај Савета за борбу против корупције Владе Србије о власничкој структури и контроли медија. По броју страна више него троструко обимнији од претходног, он се бави и појавама које извештај Бараћеве није посебно разматрао, попут приватизације медија, таблоидизације, цензуре и аутоцензуре или давања пореских олакшица као вида утицаја на медије. Нови извештај анализира и власничку структуру већег броја медија него претходни (њих 50 у односу на 30), укључујући и портале, као и кабловске оператере којих такође нема у извештају из 2011. године.

Ипак, остаје утисак да из новог извештаја нисмо сазнали много тога новог, мада је упадљива разлика када је реч о медијском пријему и представљању два документа. Извештај који је радио савет, на чијем је челу била Верица Бараћ, наишао је на зид ћутања у водећим медијима, иако је донео експлозивна сазнања о тадашњем односу државе и медија. Бараћева је и почела рад на овом документу желећи да открије због чега су медији затворени и непријемчиви према истраживањима крупне системске корупције које

је радио савет. Но мало је пажње добило сазнање да је министарство Оливера Дулића само једном београдском таблоиду у власништву „Рингијера“ уплатило пола милиона евра за „истраживање животне средине“, да истраживања није било, али је зато тај лист објавио сијасет позитивних текстова о министру Дулићу.

Нови документ овога пута није прећутан. О њему су извештавали готово сви водећи медији. Чланови савета имали су и састанак са министром културе и информисања Иваном Тасовцем, као и државним секретаром задуженим за област информисања Сашом Мирковићем.

– То је први пут да имамо било какву реакцију владе на извештај о медијима – потврдила је у једном од интервјуа Мирослава Миленовић, члан Савета за борбу против корупције и вођа тима који је радио на извештају. Осим ње, како нам је

рекла Миленовићева, на документу су радили сви чланови савета, као и сарадници – Сњежана Миливојевић, Ана Стевановић, Анђела Миливојевић, Иван Нинић „и многи други“.

То што се о извештају сада говори на отворенији начин, као и то што је јавност у доброј мери упозната да таква документ уопште постоји – могао би делимично бити и одговор на питање има ли у Србији цензуре. Савет је, иначе, у новом извештају цензуру и аутоцензуру уврстио у један од пет системских проблема медија у Србији. Закључено је, такође, да је перцепција јавности да цензура постоји основана, а као примери наведени су укидање појединих политичких емисија: „Сарапиног проблема“ на Студију Б и „Утиска недеље“ на Б 92.

Међутим, ни ово објављивање извештаја није прошло без дискредита-

ције. Верицу Бараћ су својевремено врло оштро нападе „Вечерње новости“, тада у власништву бизнисмена Милана Бека, ког је савет доводио у везу са малверзацијама у приватизацији „Новости“ и „Луке Београд“. Непосредно пре објављивања новог извештаја, Мирослава Миленовић и Иван Нинић из Агенције за приватизацију, дискредитовани су у таблоиду „Информер“. Тај лист је навео како је садржај извештаја безвредан и да се свео на преписивање података са сајта Агенције за привредне регистре.

Да држава кроз директне субвенције фаворизује једне медије на рачун других, да политичари у свом власништву имају медије и добијају за њихов рад новац из буџета, да се на РТС-у на нетранспарентан начин додељује новац различитим продукцијама, да велике маркетиншке агенције воде људи блиски политичким странкама – биле су констатације које је помињала и Верица Бараћ. И у новом извештају се истиче да је немогуће утврдити колико држава тачно издваја новца за медије, иако би то морао да буде лако доступан податак.

Петар Јеремић, председник Извршног одбора Удружења новинара Србије (УНС), замера новом извештају управо то што се не бави тиме колико су министарства појединачно давала за медије, тако да нема података о томе да ли се наставила стара пракса или није.

– То је било веома значајно у извештају Верице Бараћ. Указано је на велике злоупотребе буџетских средстава, а ми сад немамо одговор на питање да ли је Влада Србије наставила ту праксу. У новом извештају се наводе углавном ствари које су нама, који се бавимо медијима, биле познате, али је добро што их је неко систематизовао и документовао – каже Јеремић.

Добар део новог извештаја бави се анализом структуре власништва у медијима, али нема нових сазнања о

Верика Бараћ

Фото Танјуг

Фото Д. Јевремовић

▼

Ни из првог ни из другог извештаја нисмо сазнали колико тачно новца држава издваја за медије, иако би одговор на то питање требало да буде лако доступан

томе ко су стварни власници медија у Србији. Извештај тако „открива“ да је у власништву породице министра одбране Братислава Гашића локална телевизија у Крушевцу, али ту телевизију његова породица поседује две деценије пре него што је он постао министар. Кад је реч о нетранспарентном власништву над листом „Политика“, више од Савета за борбу против корупције открили су новинари „Политике“ пре два месеца у тексту „Продаја и препродаја 'Политике'“, о томе како се трговало српским медијима.

За већину медија и даље не знамо ко су им стварни власници: од 50 анализираних медија у новом извештају, код чак 27 власништво је нетранспарентно, делимично транспарентно или спорно.

– Нови извештај Савета за борбу против корупције показао је да суш-

тинских промена, када су медији у питању – нема. То је његова највећа вредност, али и оно што највише забрињава – сматра Вукашин Обрадовић, председник Независног удружења новинара Србије (НУНС).

Према његовим речима, променио се однос снага на политичкој сцени, као што су се променили и кључни актери. Али, сматра Обрадовић, суштински проблеми су остали исти и у овом извештају, као и у извештају Верице Бараћ.

– Однос медија и државе остао је готово непромењен. И даље имамо проблем нетранспарентног власништва и контролисања токова новца у медијима – каже Обрадовић.

Влада Србије никада није разматрала извештај савета Верице Бараћ, иако је то био део коалиционог договора из 2012. године.